

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Avaria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Corădiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Dețunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-săseșc”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlătneana”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe ½ an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LĂPĚDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 1 Septembrie 1907.

Nr. 35.

Tablou comparativ.

(La articolul „Băncile populare din România”).

Când știm că frații noștri din România au aproape 2000 bănci populare sătești, au la 40 obști pentru arândarea de moși, vreo 30 de tovărășii de consum; apoi tovărășii de lăptării, grădinărit etc., toate alcătuite în jurul celor 2000 de bănci populare — bucuria ce o simți văzându-ți fratele în bine ne este aproape înăbușită de durerea, că noi, Românii din Ungaria, pe această cale n'avem aproape nimic

Căci după felul de a lucra și felul de alcătuire și organizare a muncii economice ocrotită pe lângă băncile populare din România — băncile noastre pe care le avem nu pot intra pe dreptul în această categorie de organizare economică.

Dacă am putea considera în această categorie și băncile noastre nu ne-am găsi în inferioritate, după ce „Bilanțul general al băncilor române pe anul 1905” publicat în Anuarul băncilor pe anul 1907 — deși în socoteală sunt luate numai 105 bănci dintre cele vreo 120 câte aveam atunci în total — ne arată următoarea stare:

Băncile române (105) în total au un capital fundamental de acții, de 12 milioane 245 mii 877 coroane. Fonduri de rezervă, de penziuni, de binefaceri și garanție în sumă de 6 milioane 922 mii 449 coroane. Prin urmare averea acționarilor așezată în băncile noastre trece peste 19 milioane coroane.

Depuneri spre fructificare sunt în sumă de 58 milioane 592 mii 207 coroane.

Reescont 19 milioane 601 mii 394 cor. Alte conturi (interese tranzitoare, dividende neridicate, scrisuri fonciare, împrumuturi și diverși creditori) în sumă de 10 milioane 857 mii 289 coroane. La aceste sume se mai

adauge 2 milioane 285 mii 303 coroane câștigul curat ce l-au avut băncile noastre laolaltă în anul 1905.

Prin urmare cele 105 bănci ale noastre au lucrat cu capitaluri de 110 milioane 504 mii 519 coroane. Aceste capitaluri au fost întrebuințate în chipul următor:

S'au dat ca împrumuturi pe cambii 66 milioane 783 mii 860 coroane. Ca împrumuturi cu întabulație 20 milioane 333 mii 177 coroane. Pe obligații cu caventi 5 milioane 928 mii 772 coroane. În altfel de împrumuturi (lombard, cont-curent, etc.) 5 milioane 517 mii 286 coroane.

Astfel băncile noastre cu sfârșitul anului 1905 aveau date împrumut peste 98 milioane coroane din cele 110 milioane încredințate chivernisirii lor. În bani gata, la sfârșitul anului aveau 1 milion 505 mii 376 coroane. În pământuri, case și alte averi: 3 milioane 82 mii 729 coroane. Ceialalți bani îi aveau așezați în efecte, acții, mobilier, interese și capitaluri neplătite și alte conturi felurite mai mici, în total în sumă de 7 milioane 253 mii 322 coroane.

Instituții economice alcătuite direct prin și pentru sătenii noștri avem însă prea puține. Pe lângă „Asociațiunea pentru lit. și cultura poporului român” care are o secție economică și pe lângă Reuniunea agricolă din Sibiu și din Orăștie — abia mai avem 12 însoțiri sătești de credit, sistem Raiffeisen, alcătuite de Reuniunea de agricultură din Sibiu în comunele: *Aciliu* cu 161 membri și capital de K 3,220. *Apoldul-român* cu capital de K 3,820. *Loman* cu 100 membri și capital de K 4,000. *Pianul-de-jos* cu 83 membri și capital de K 1,650. *Pianul-de-sus* cu 298 membri și capital de K 5,960. *Rechita* cu 89 membri și capital de K 1,780. *Roșia-săsească* cu 52 membri și capital de K 1,891. *Mohu* cu 208 membri și capital de K 4,160.

Veștem cu capital de K 2,340. *Ilimbav* cu 65 membri și capital de K 1,335. *Nucet* cu 40 membri și depuneri de K 3,175. *Bungard* — cu finea anului 1905, de când sunt aceste date, n'a publicat raport.

Mai avem apoi o societate de lăptărie în *Săliște* cu 222 membri și K 9,200 capital. În anul acesta s'a alcătuit în comuna *Hitiăș* prima tovărășie pentru arândarea pământului. Iar în vreo 15 comune s'a alcătuit, de curând câte o tovărășie ocazională pentru asigurarea vitelor. La aceste mai adaugăm încă societățile de consum din *Blaj*, *Caransebeș*, *Făget* și alte câteva mai mici în sate din *Banat* și *Sălagiu*. În fine școala economică dela seminarul din *Sibiiu*, școala de menaj și de lucru de mână din *Sibiiu*, atelierul de lucru de mână din *Orăștie* și am încheiat întreagă lista așezămintelor și institutelor noastre economice. Avem dar tabloul că față de vreo 2100 bănci populare și societăți de consum, producțiune și valorizare din România — toate pentru săteni și înafară de băncile comerciale din orașe — noi, Românii din Ungaria, cu băncile noastre dela orașe cu tot, abia avem la vreo 200 instituții economice, dintre care direct a sătenilor abia sunt peste 30!...

Dar nu numai față de frații din România, despre care se poate zice că trăiesc în alte condiții — dar și față de conlocuitorii noștri suntem în o păgubitoare inferioritate.

Astfel *Sașii*, în număr de abia 200,000 suflete față de 3 milioane de Români, au 14 bănci la orașe, 127 bănci sătești sistem *Raiffeisen* și 13 societăți de consum. Mai au apoi 3 școli agronomice, 10 cursuri pentru meseriași, o școală de menaj, două școli pentru lucrul de mână și 2 mari Reuniuni agricole.

Tot așa *Sârbii*, pe lângă băncile dela orașe au 235 însoțiri pe sate, care mai susțin încă 110 grupări ocazionale, ce se ocupă cu afaceri de producțiune, valorizare și consum. Membrii însoțirilor sârbești la finea anului 1905 au fost în număr de 7227 iar capitalurile acestor însoțiri K 69,482 și fonduri de rezervă K 53,324 și apoi depuneri spre fructificare 1 milion 159 mii.

Situația *Maghiarilor*, adăpostiți de puterea guvernamentului, e neasemănat mai bună. Atât numai că instituțiile cu caracter maghiar nu sunt toate ale poporului maghiar, căci cele mai multe sunt făcute cu ajutorul statului, quasi pentru întreagă țara. Dintre mulțimea instituțiilor acestea, amintim numai câteva. În temeiul legii din 1898 s'a alcătuit: „Însoțirea centrală de credit“ în Buda-

pesta — foarte probabil că luând ca model băncile populare din România, pentru că atât la centrală cât și la însoțirile pe sate se lucrează aproape la fel ca la băncile populare din România. De această Centrală din *Budapesta*, se țineau la finea anului 1905 1939 însoțiri sătești, care cuprindeau 6113 comune.

Toate aveau aproape $\frac{1}{2}$ mil. de membri cu capitaluri de vreo 110 milioane coroane! Dintre aceste însoțiri vreo 200 se ocupă și cu afaceri de producțiune, valorizare, consum, parțelare etc. — iar restul numai cu afaceri de credit. Special cu afaceri de consum se ocupă altă centrală numită „*Hangya*“ care aveà la sfârșitul anului 1905 659 însoțiri de consum răspândite în toată țara.

Aceste însoțiri aveau 99,972 membri cu 204,113 quote (părți) în sumă de 2 milioane 429 mii 197 coroane. În magazine aveau mărfuri în preț de $4\frac{1}{2}$ milioane coroane!

Pentru valorizare și producțiune lucrează mai ales „Însoțirea agricultorilor maghiari“ care aveà la 30 Iunie 1906 — 1291 membri cu 3557 quote în sumă de 711,400 coroane și fonduri de rezervă de 230,000 coroane. Mai au apoi o Centrală a însoțirilor creștine cu peste 400 însoțiri, în mare parte de credit și alte o mulțime. În total în Ungaria sunt la vreo 4500 însoțiri sătești cu caracter maghiar!

Nu mai facem comparație între ce găsim în alte țări față de ce avem noi pe terenul muncii economice — prin întovărășire.

Credem că și numai spicuirile de până aci ne dau deplina și trista icoană a inferiorității noastre pe acest teren.

Că și Românul poate face, dacă vrea — ne-o dovedesc frații din *Regat*. Tocmai ca să dovedim asta și apoi să ajutăm luarea hotărârii firme de a porni muncă mai intensivă și pe acest teren — am scris paginile aceste.

O muncă stăruitoare ni-se impune. Pilde, teren, capabilitate, trebuință — avem. *Să vrem dar!*

Vasile C. Osvadă.

Cum se promovează în timpul de față chestiunile economice?

— Comerțul. —

Întocmai ca în ceialalți rami ai economiei, și pe terenul comerțului noi Românii din această țeară suntem abia începători. Și nime nu trage la îndoială că această împrejurare constituie pentru noi un mare rău, o pierdere incalculabilă. Și cum nu? Când

comerțul este legătura economică cea mai puternică, care leagă împreună om cu om, popor cu popor și interesele întregii societăți; când deodată cu comerțul prosperează sau decade agricultura și industria și cu aceste bunăstarea individuală și generală; când, pe cum știm, cele mai puternice popoare sunt acelea, al căror comerț se află pe o treaptă înaltă de dezvoltare.

Cum anume stăm noi în această privință și ce facem pentru promovarea chestiunii comerțului?

Toți știm că în trecut Românul era oprit prin legi de a se ocupa cu comerțul. De favorul legilor s'au bucurat străinii: Greci, Albanezi, Bulgari și Români macedoneni cari, ocrotiți prin privilegii, au început să tâbă-rască în secolul al XVII-lea din Peninsula-balcenică și s'au așezat prin unele orașe ale Transilvaniei și Ungariei, formând așanumi-tele companii grecești. O parte a acestor comercianți fiind de origine română au avut o influență binefăcătoare și asupra situațiunii noastre economice. Brașovul îndeosebi a devenit pentru noi cel mai însemnat oraș comercial. În el au fost odinioară și sunt și astăzi cei mai mulți și mai bine situați comercianți români. În Brașov avem unica școală de comerț românească și astfel tot Brașovul a făcut și face mai mult decât oricare alt oraș pentru promovarea comerțului nostru.

Ceeace face însă astăzi Brașovul în această direcțiune nu este de ajuns. Trebuințele noastre sunt mult prea mari ca el să le poată satisface.

Terenul comercial este ocupat, la orașe și sate, de alte elemente, cari au știut să țină seamă de împrejurările date și să exploateze toți ramii comerțului în vreme ce noi am stat aproape ca amoriți, privind cum alții dau înainte, adunând averi iar noi sărăcind.

De fapt:

1. *comerțul de animale și produse agricole și animale*, care cuprinde câteva zeci de ramii ai comerțului, numai în mâni românești nu se află. Totasemenea stă treaba și cu toți ceilalți ramii, cu număroasele lor subramificări, anume:

2. *comerțul de lemne și alte produse silvice, comerțul cu materii de minărit și minerale;*

3. *comerțul de fer și metale, de mașini, de rechizite din economia casei, de instrumente din sfera mehanice și acustice;*

4. *comerțul de produse industriale din lut și sticlă;*

5. *comerțul de articole de lemn și sculptate,*

de articole de piele, de cauciuc, de norimberg și de galanterie, mai departe de articole din hârtie, de scris și desemn;

6. *comerțul de articole cari aparțin industriei torsului și țesutului cum și celei de îmbrăcăminte;*

7. *comerțul de articole de nutremânt, de beuturi etc.;*

8. *comerțul de articole de drogerie (medicinale) în cât nu este în legătură cu comerțul de farmacie;*

9. *comerțul de cărți și obiecte de artă;*

10. *comerțul de vechituri;*

11. *comerțul mixt;*

12. *arândatorii dărilor de consum și ai vămilor orașenești;*

13. *arândatorii pentru încasarea vămilor din târguri;*

14. *mijlocitorii pentru câștigarea de servitori și muncitori;*

15. *întreprinzătorii pentru anunțuri; împărțitorii de ziare și de anunțuri;*

16. *furnisori și comisionari;*

17. *alți comercianți fără indicarea mai deaproape a ramului de comerț;*

18. *ramii auxiliari ai comerțului de mărfuri;*

Tot aici aparțin și:

19. *precupeții și alți vânzători în piață și pe stradă;*

20. *colportorii (telalii);*

21. *agenții și samsarii.*

O privire, și numai fugitivă, asupra număroaselor prăvălii din orașele și orașelele aparținătoare regiunilor locuite în majoritate de Români, — ne convinge cât de rău stăm noi în această privință. Unde și unde câte o boltă românească, se pierde în mulțimea diferitelor bolte ale compatrioților noștri: Maghiari, Sași, Nemți, Armeni, Ovrei, etc. Și ceeace vedem că se petrece la orașe, se întâmplă aproape întocmai și la sate. În majoritatea satelor românești terenul comerțului nu este în mâni noastre. Articolele de consum, comerțul de beuturi, vinderea tutunului și sării le-au acaparat în foarte multe locuri reprezentanți ai altor popoare. Totasemenea comerțul de bucate, vite, lemne, poame, pei, lână, ouă, ș. a. a ajuns în mâna altora.

Nu învinuim pentru aceasta pe nime. Și dacă ar fi totuș să ne descărcăm vina asupra cuiva, aceasta am arunca-o asupra noastră, la cari se referă proverbul prea adevărat: „Dă-mi Doamne mintea cea din urmă a Românului!”

Dela un timp încoace singuratici Mărgineni, adevărat că cu puțină cunoștință de carte, dar cu atât mai cruțători și circumspecți, au început a se stabili prin comunele

românești din diferitele părți ale țării, deschizând bolte, luând în arândă moșii și astfel apucându-se de comerț. Acest element este foarte prețios în interesul promovării comerțului nostru.

Avem, ce e drept, în orașe și puțini comercianți cu pregătiri sistematice. Ei însă se pierd în mulțimea de comercianți ai altor popoare din patrie.

De comercianți cu pregătiri mai bune avem trebuință mai ales la sate.

Tinerimea care s'a calificat pentru comerț într'o boltă, absolvind școala pentru elevii dela comerț, și care la oraș adesea numai vegetează, — la sate ar putea să facă treabă bună.

Treabă și mai bună ar putea să facă în orașe și indeosebi la sate tinerimea, care a studiat o școală comercială, cum e s. e. cea din Brașov. Durere însă, această tinerime gravitează mai numai spre oficii publice și spre institutele financiare, unde până acum au aflat și află un teren potrivit de activitate și de existență, mai cu seamă în calitate de contabili.

Fără îndoială tinerii noștri, absolvenți de școli comerciale superioare, fac bune servicii în interesul băncilor, dar și mai bune, credem că ar face pășind pe terenul comerțului. Chiar și un sat mai bine situat oferă nenumărate izvoare de înavuțire. Aceste izvoare de bunăstare s'ar spori prin concursul ce adesea l-ar da satele din apropiere. La sate se poate face comerț cu tot felul de produse economice: bucate, vite, vin, lemne, poame, ouă, galițe, pei, lână ș. a. nenumărate. În multe locuri se poate ocupa arânda cârciumelor și arânda de moșii, exploatarea pădurilor ș. a. Cu un cuvânt: terenul e foarte vast și productiv; el își așteaptă numai oamenii cari să-l știe exploata.

Și ce servicii nu ne-ar putea face aceste elemente în interesul înființării și promovării diferitelor soiuri de însoțiri: *de producțiune, de valorizare, de consum, de arândări ș. a.*

Pentru ce oare cele vre-o 15 societăți comerciale, cu cari s'au făcut experimentări la noi, nu au isbutit?

În cea mai mare parte ele nu au avut durată din cauza lipsei de specialiști destoinici. Unde acești specialiști nu lipsesc, societățile de conzum prosperează și sunt de un folos foarte mare pentru popor și teren bun de existență pe seama specialiștilor.

Pentru ce să putem pune chestia comerțului nostru pe baze largi și trainice trebuie să avem oameni. Acești oameni trebuie pre-

gătiți. Ei se pregătesc în școală și în praxa vieții.

Institutele în cari tineretul se pregătește pentru comerț sunt:

1. *Academia reg. de marină în Fiume;*
2. *Academia orientală de comerț;*
3. *Școlile comerciale superioare în număr de 37 (1 românească în Brașov);*
4. *Cursurile de comerț pentru femei în număr de 17;*
5. *Școlile pentru învățăceii de comerț în număr de aproape o sută.*

În toate aceste școli se pregătesc vreo 13.000 elevi, din cari români abia a 45-a parte, când numărul lor ar trebui să fie cel puțin a 10-a parte.

Și în timp ce pe cariera comercială și în școlile comerciale suntem așa de slab reprezentați, pe carierele unde se are în vedere un salariu, ne îmbulzim în ruptul capului, fără să ne gândim, că în chipul acesta pregătim pentru viitorul apropiat un *proletariat intelectual*.

Ca aceasta să nu se întâmple, este de neapărată trebuință ca — prin o *statistică* făcută anume — să știm situațiunea noastră comercială actuală și, pe baza acesteia să putem lucra cu plan pentru un scop bine-determinat.

Este de neapărată trebuință să facem pașii necesari pentru *îndrumarea tineretului nostru pe cariera comercială* și pentru ajutorarea lui cu *stipendii*, stăruind ca acestei cariere să se dedice puteri cât mai distinse.

Părinți și public să stăruim a da tineretului nostru o astfel de creștere, ca el să-și croiască viitorul, nu râvnind la salariu, ci în mod independent: *prin hărnicie, păstrare și caracter*. Spre acest sfârșit nimic nu e mai acomodat ca tocmai cariera comercială.

În fine să *sprijinim* din toate puterile pe *comercianții* noștri.

+

Academia de export.

Acum că se apropie începutul cursurilor academice, e poate necesar a îndrepta atenția tinerilor noștri absolvenți ai școlilor de comerț asupra unui important institut mai nou de învățământ superior comercial, aproape necunoscut în sferile noastre. Această școală înaltă specială este *Academia de export* de pe lângă Muzeul comercial austriac c. r. din Viena. Eminamente pentru absolvenții oricărei școli superioare comerciale Academia de export oferă afară de un viitor frumos pentru cei ce o termină, chiar la primire un avantaj deosebit. Anume bacalauriații comercialiști sunt preferiți la admitere în cursurile Academiei față de toți absolvenții celorlalte școli medii (gimnazii, școli reale etc.) intrucat comercialiștilor nu li-se cere examen

de primire nici anul de pregătire. Bacalaureații altor școli medii au să urmeze dimpotrivă un curs general comercial de un an la Academie, sau apoi să presteze un examen riguros din studii comerciale ca să poată fi admiși la frecventarea Academiei de export.

Scopul Academiei de export este să dea ascultătorilor ei o instrucție cât se poate de vastă și intensivă pe terene de cunoștinți generale comerciale. Special Academia însă caută să înzestreze pe ascultători — aci se deosebește de academiile comerciale — astfel de cunoștințe, care să-i califice pentru misiuni mai înalte ale comerțului. Licențiații eșiți din Academie sunt mențiți a îndeplini frumoase probleme în interesul comerțului Monarhiei noastre atât în țară cât mai ales pe piețele străine transmaritime.

Academia vrea să crească puteri bune, destoinice de a servi cu cunoștințele și practica lor comerțului nostru de export, lucrând alături la misiunea consulatelor noastre.

Organizația Academiei de export este așa întocmită că, în interesul instrucției cât mai intense, numărul ascultătorilor este foarte restrâns. Anume nu pot fi admiși mai mult de 30 de studenți în fiecare curs din cei doi ani, în cari se impart prelegerile Academiei.

Această restricție mai are și alt scop tot în avantajul absolvenților ei. Căci după terminarea cursului de doi ani, aceia dintre licențiați cari iau diploma cu calcul bun, rămân și mai departe în intim contact cu Muzeul comercial ces. regesc din Viena. Acesta adevărat poartă grije ca licențiații cei mai buni să fie plasați pentru practică pe la afacerile cele mai mari comerciale din țară sau din străinătate. Pe urmă licențiaților li-se încredințează misiuni importante comerciale, cu cari sunt trimiși în porturile cele mai de frunte transmaritime.

Prin urmare cariera ce li-se deschide absolvenților Academiei de export, și misiunea lor pe terenul comerțului mare este cât se poate de promițătoare și în același timp tot atât de frumoasă.

Dar și pentru multele noastre probleme economice, atât de greu de rezolvat aici în patria noastră mai restrânsă, ar fi de sigur prielnic, dacă s'ar dedica și dintre tinerii noștri mai talentați cât de mulți unor studii mai aprofundate comerciale. Academia de export din Viena este sigur în situație a ne aduce pe această cale și nouă indirect foloase neprețuite, de cari se simte azi atâta nevoie în chestia unei propășiri comerciale la noi.

Iată de ce am ținut să facem cunoscută această instituție valoroasă de învățământ mai înalt comercial și în sferile noastre.

Cât pentru organizația internă a Academiei de export, aceasta cuprinde:

Secția generală de un an (pentru pregătirea celor ce n'au absolvat studii comerciale).

Academia de export de doi ani (în care bacalaureații școlilor de comerț sunt admiși direct).

Cursuri speciale (pentru iuriști sau funcționari municipali, cari doresc să-și însușească cunoștințe speciale).

Cursurile încep la 1 Octombrie st. n.

Taxele de studii sunt pentru fiecare semestru K 150, și o cotizație anuală de K 30 pentru mijloace de instrucție.

La sfârșitul lunii Februarie sunt a se face colloqui din toate studiile. Examenele finale se fac în

prima jumătate a lunii Iulie. După terminarea cursurilor și prestarea examenelor absolvenților li-se conferă diplomă. Taxe speciale pentru examene nu sunt.)*

#

Cronică economică.

— Un boicot financiar. — Reclame deplasate. —

Animizitățile, ce a provocat în Ciroația conflictul ivit între guvernul ungar și deputații croați, s'au transplatat și pe terenul economic. După boicotul fabricatorilor ungare din partea comercianților croați, este vorba să se pună acum la cale și un boicot al capitalului ungar din partea institutelor de bani croate. Un astfel de boicot, dacă va ajunge a se declara pe toată linia, va avea fără îndoială grave consecuențe atât pentru Croația, cât mai ales pentru institutele mari de bani din Budapesta, dela cari institutele de bani croate își alimentau până acum mare parte a trebuințelor lor de credit. O parte a pressei maghiare, care nu vede lucrurile numai prin prisma șovinismului, ci păstrează în conflictul acesta calmitatea recerută, își dă deja seamă de consecuențele nefavorabile ce le-ar avea un astfel de boicot pentru Ungaria. Astfel „Magyar Pénzügy“ în numărul său penultim ocupându-se cu chestiunea aceasta este de părere că boicotul croat, fără a provoca sgu-duirii mai mari în piața de bani croată, ar atinge cu atât mai simțitor interesele institutelor de bani ungare — în favorul institutelor financiare austriace. Aceasta părere și o motivează cum urmează:

În Budapesta există 12 institute de bani mai mari, cari pot acorda băncilor croate credit de reescont, — Viena din contră dispune de 20 de astfel de institute, cari și în privința cuantității capitalurilor lor sunt superioare băncilor din Budapesta. Sistând orice legături cu băncile budapestane institutele de bani croate își vor putea acoperi cu cea mai mare înlesnire trebuințele de credit în Viena și eventual și la alte institute de bani din Știria și Bohemia. Că Viena nu va putea satisface cererile potențate de credit nu este nici o temere, pentru că cu cât va plasa Budapesta mai puțini bani în Croația, cu atât mai puțin va detrage pieței vieneze, de unde se alimentează cu credit multe bănci din capitală. Prin urmare capitalurile pe cari Viena le plasă până aci în Croația, prin intervenția băncilor budapestane, se vor plasa pe viitor direct.

Cum și unde s'ar putea plasa în mod fructifer capitalurile ungare devenite disponibile prin boicotul croat? După unii ele ar trebui întrebuințate pentru ajutorarea băncilor maghiare ce lăncezesc în ținuturile locuite de naționalități, propunere — după „M. P. — neexecutabilă în praxă și primejdioasă, pentru că aceste bănci „în lăncezeală“ uzează și abuzează deja în măsură exagerată de credite de reescont. A le da mai mult, decât merită după bonitatea lor, este deadreptul primejdios pentru creditorii lor, ca și pentru ele însele.

Cucerirea celorlalte bănci din părțile vestice ale țării, cari gravitează mai mult spre Viena încă nu este ușoară, institutele acelea de bani și de altcum aflătoare în mâni germane, nizuind a lua banii de acolo unde sunt mai ieftini.

Cum plasarea capitalurilor disponibile în întreprinderi industriale încă este cu mult mai riscată, decât acordarea de credite directe și afară de aceasta la întreprinderi industriale rentabilitatea se arată adese-

*) Lămuriri complete se pot primi, dacă se adresează nemțește o scrisoare (însoțită de 45 fileri în mare: postale) la „Export Akademie des k. k. österr. Handelsmuseums — Wien, cerându-se Programă pe anul al IX-lea de studii 1906/7.

ori abia după ani de zile, nu ca la reescont, imediat, — „M. P.“ concludă, că totuș va fi consultat a precugetă dacă este mai bine a avea Croația-Slavonia pe partea Ungariei sau contra ei.

Desvoltarea lucrurilor cu boicotul croat, cam unic în felul său, este la tot cazul de interes și poate să fie instructivă și pentru alții.

*

Este deobște știut, că pentru cuprinsul anunțurilor, ce se publică ziarele de regulă pe pagina lor ultimă, redacțiunile nu iau nici o răspundere, ci consideră aceste anunțuri ca o chestie a administrației, ca un mic, ba uneori rentabil venit lateral al ziarului. Cu toate acestea la ziarurile noastre românești, și mai ales la cele cari ajung în mâinile poporului, o selecțiune rațională a anunțurilor, ce se oferă spre publicare, ar fi după părerea noastră, uneori foarte la loc și de dorit — pentruca cele publicate în corpul foaiei să nu fie în contradicție cu cele anunțate între inserțiuni și, contrar intențiunii și menirii lor, ziarele să nu contribuie la seducerea poporului ușor credul. Pentrucă cine dintre noi nu a cetit în câte un ziar de al nostru, articoli călduroși *contra* emigrației la America, ca a unui morb care slăbește corpul nostru național, — și întorcând foaia, în acelaș număr al ziarului a dat cu ochii de un anunț cu litere grase al lui Missler sau altă firmă, care arătând condițiile sale avantajoase de transport, indemnă de-a dreptul la emigrare.

Și chiar în zilele trecute un valoros organ de al nostru, care în partea redacțională a sa pledează neîntrerupt pentru sprijinirea a tot ce este românesc, și avertizează poporul de a se lăsa sedus de cine știe ce agenți obscuri — între inserțiuni; pe o întreagă jumătate de pagină, bate doba reclamei, cu litere grase, în favorul unei „întreprinderi pentru mijlocire de credit“ din capitală, care promite a exoperă, celor ce i-se adresează „împrumuturi cu camete ușoare dela 2.55%—3.95% și pe 20—65 de ani“ (!?). Numai puțini dintre cetitorii seducătoarei reclame își vor fi putând da seama, că este o absolută imposibilitate a procura la noi bani cu 2.55%—3.95%, mai ales între împrejurările de față ale pieței de bani, ci căzând în lațul întins, vor reveni la trista realitate numai dupăce „întreprinderea“ își va fi făcut deja trebușoarele, și-și va fi exploatat deajuns noii săi clienți, cari apoi, nu fără cuvânt, pot acuză ziarul cu reclama de complicitate cu firma exploatatoare. O selecțiune rațională a anunțurilor se impune deci atât în interesul publicului cetitor al ziarelor noastre, cât și în însușul interesul bunei reputații a acestora. *

Statutele

Asociațiunii de institute financiare, ca însoțire „Solidaritatea“ în Sibiu.

(Fine).

Revizorii experți.

§. 48.

Revizorii experți se aleg conform §. 44 pe timp nedeterminat.

Pentruca cineva să poată fi ales revizor expert, trebuie să fie funcționar, ori membru în direcțiunea sau comitetul de supraveghiere al vreunui institut aparținător însoțirii.

Cercul de activitate al revizorilor experți, drepturile și datorințele lor, se normează printr'un regulament special stabilit de direcțiune.

Revizorii trebuie să facă raport direcțiunii și comitetului de supraveghiere al institutului revidat, raport care se conține observările lor, și eventualele îndreptări de făcut. Tot asemenea au să înainteze un astfel de raport și direcțiunii însoțirii. Acesta din urmă însă numai cu învoirea și între limitele în cari consimte direcțiunea și comitetul de supraveghiere ale institutelor interesate.

Taxele de revizuire: diurne și spese de călătorie se stabilesc prin direcțiune.

Mandatul unui revizor expert înceată:

- a) prin moarte;
- b) prin retragere sau împedecare de a prevedea funcțiunea sa;
- c) dacă înceată de a mai fi funcționarul ori membru în direcțiunea sau în comitetul de supraveghiere al vreunui institut aparținător însoțirii;
- d) dacă adunarea generală, la propunerea direcțiunii, îi detrage mandatul.

Fiecare institut pentru revizuirile sale are drept să ceară un expert, pe care îl poate numi singur sau poate lăsa să-l numească direcțiunea însoțirii.

Secțiunile.

§. 49.

Pentru studiarea diferitelor chestiuni de specialitate, adunarea generală stabilește un număr de secțiuni, pe ai cărei membri îi alege pe timp nedeterminat la propunerea direcțiunii conform §-lui 42.

Secțiunile pot fi:

- a) pentru chestiunile de contabilitate, control și administrație de bancă;
- b) pentru chestiunile de finanțe;
- c) pentru cele fiscale (dări și competențe) și
- d) pentru cele juridice.

Numărul membrilor fiecărei secțiuni precum și sediul singuraticelor secțiuni îl stabilește adunarea generală la propunerea direcțiunii.

Cei aleși trebuie să fie funcționari, juriscunzultii sau membri în direcțiune ori cenzoari ai vreunui institut din însoțire.

Fiecare institut se poate atașa prin reprezentantul său vreunei secțiuni organizate având drepturile indicate în §. 12, litera d.

Fiecare secțiune își alege un președinte și un referent. Ele fac obiect de discuție chestiunile asupra cărora li-se cere părerea. Ele pot să organizeze prelegeri și conferențe din propria inițiativă.

Mandatul unui membru în secțiune înceată:

- a) prin moarte;
- b) prin repășire;
- c) prin neparticipare la lucrările secțiunilor;
- d) prin încetare de a stă în legături ca funcționar, juriscunzult, membru în direcțiune sau comi-

tetel de supraveghiere al vre-unui institut aparținător însoțirii.

Funcțiunea membrilor secțiunilor e gratuită.

Activitatea secțiunilor se va normă prin un regulament special.

§. 50.

Publicațiile oficiale ale însoțirii se fac în organul propriu al ei pe care îl redactează o persoană designată de direcțiune.

Ele se pot face însă și în alte organe de publicitate designate de direcțiune.

Primul an de gestiune se încheie la finea anului ce va urma după anul în care reuniunea se va înregistra.

Verificat:

Sibiiu, 4 Februarie 1907.

I. Lissai m. p.

Dominic Rațiu m. p.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiiu, 28 August 1907.

Contrar tuturor așteptărilor cătră ultimo situația financiară s'a ameliorat în mod simțitor atât în London, cât și în Berlin. Una din cauzele principale este împușinarea cererilor americane în urma măsurii luate de guvernul Statelor Unite, care a plasat sume considerabile la băncile din centrele mai mari. Afară de aceea au crescut atât stocul metalic al celor 2 bănci, cât și rezerva de bilete, care a ajuns în Berlin la 172.4 milioane mărci. Fiind cererile de ultimo în mare parte deja satisfăcute, discountul privat a scăzut în London până la $4\frac{1}{4}\%$, în Berlin la $4\frac{5}{8}\%$. Intre astfel de împrejurări temerile despre o eventuală urcare a etalonului în London sau Berlin au pierdut mult din actualitate. Numai situația băncii franceze, în urma cererilor enorme din întreaga lume, arată o scădere de mai multe milioane a metalului nobil, și o creștere de peste 20 milioane franci a circulațiunii de bilete.

Pentru piața internă este decizivă de un timp încoace singură situația Băncii austro-ungare. În săptămâna a treia a lunii curente — deși cererile au fost mai mari — totuși a crescut rezerva de bilete a băncii de emisiune cu K 27.77 milioane la K 31.5 milioane. Pregătirile pentru ultimo s'au început foarte de vreme, așa că în zilele ultime abia se mai pot prevedea cereri mai însemnate. Bonurile în giro și alte pozițiuni scadente zilnic la Banca austro-ungară au crescut cu suma considerabilă de K 36 milioane, cari par anume menite a satisface toate cererile, ce se vor mai ivi până la ultimo. Situația pieței ungare ar fi și mai nefavorabilă, numărul și mai scump, dacă guvernul n'ar fi venit în ajutor depozitând vreo 60 milioane K la băncile mari din capitală.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Brașoveana“, reuniune de păstrare și împrumut în Brașov, care și-a început activitatea abia la 25 Iunie a. c. a publicat în zilele trecute sub titlul de *Bilanț pr. 31 Iulie 1907* un conspect al sumelor finale ale singuraticelor conturi din Maestru. Conform

acestui conspect tinărul institut dispune de: Mise (din 520 subscribe) în sumă de K 5,392.50. Depuneri K 15,957.67. Reescont K 22,160.— și Cont-Curent K 220.—.

Numirea de bilanț dată conspectului publicat este eronată și poate induce în eroare pe cei neorientați pentru că bilanțul, precum se știe, trebuie să ne arate starea averii unei întreprinderi oarecari, la o epocă anumită, precum și rezultatul: câștigul sau pierderea cu care a lucrat întreprinderea într'un timp anumit lucruri, cari din conspectul publicat de „Brașoveana“ nu se văd.

„Însoțire pentru asigurare contra pagubelor în vite“ în Orăștie. Neobositul propagator al tovărășiilor în sinul poporului nostru, dl Vasile C. Osvadă, redactorul „Tovărășiei“ voind a pune în praxă ideile pentru cari face o atât de întinsă propagandă la toate ocaziunile, a convocat pe 28 August a. crt. *adunarea generală de constituire* a însoțirii cu firma de sus, cu următoarea ordine de zi: Constituirea adunării; Tălmăcirea scopului adunării; Desbaterea statutelor și Constituirea însoțirii pe temeiul statutelor primite. Încheierea.

Asupra rezultatului acestei adunări ne lipsese până acum știri mai deaproape.

„Minerva“, institut de credit și de economii, soc. pe acți este firma sub care se înființează o nouă întreprindere financiară românească în Beclean (comit. Bistrița-Năsăud). Pe 11 crt. este deja convocată *adunarea generală de constituire* cu ordinea de zi obicinuită. În fruntea fundatorilor stă d-nul Dr. Octavian Pavelea, avocat în Beclean.

CRONICA.

Posturi vacante. „Câmpiana“ din Mociu (Mocs, c. Cojocna) caută un practicant. Salar începător K 800. Ofertele sunt a se prezenta direcțiunii până la 15 Septembrie a. c.

„Timișiana“ din Timișoara publică concurs pentru ocuparea unui *post de funcționar*. Salar anual K 1200 și K 360 bani de cuartir. Detaluri între anunțurile numărului nostru prezent.

„Arieșana“, institut de credit și economii în Turda, în asociere cu alte două institute de bani măghiare din Turda, cu comitele suprem și un deputat dietal, a fondat în Turda o nouă societate pe acții pentru industria ceramică sub firma „Aranyosgyéres-egerbegyi agyagipar r. t.“, cu capital societar de K 400,000.

Sumar.

Tablou comparativ. — Cum se promovează în timpul de față chestiunile economice? — Academia de export. — Cronică economică. — Statutele „Solidarității“. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Brașoveana“, „Însoțirea pentru asigurarea contra pagubelor în vite“ în Orăștie, „Minerva“. — Cronică: Posturi vacante, „Arieșana“.

